

Relacja Anny Haraniuk, nazwisko panieńskie Kozelko, ur. w 1924 w Piskorowicach

Розповідь Анни Гаранюк (дівоче прізвище Козелко), нар. 1924 р. у Пискоровичах

Наїхали якісь люди... нашого сільського міліціанта Юзефа Бжушка вбили за те, що не годився на вбивства й казав бандитам: „Ми так добре живемо, по що ви тих людей вбиваєте?” Мого сусіда Степана Буковинського також убили. Убили й мого батька. Він поїхав кіньми до Сіняви й вернувся. Випряг коней з воза, а я вибігла до нього, думаючи, як то дитина, що може щось мені привіз. „Марійка, ти наготуй щось, бо як я їхав, то присів до мене чоловік з дороги. То був поляк, казав, що привезений зі сходу, і нема в мене що їсти, дай щось, то ти щось зроби, а я йому занесу”. Сама дали цілий хліб, дали сала, дали сира й сметани, муки. „Давай усе, бо він нічого не має” – ще сказав батька й пішов. Не знаю, що було далі, але люди казали, що селом їхали якісь люди з автоматами. Тато вийшов зі школи на дорогу. Наказали йому стати й показати документи. Тато показали німецьку кенкарту, хотів розкрити, щоб показати ім'я та прізвище, але один з воза сказав, що не треба, вистачить, як подивиться зверху. На кенкарті була літера „У”. „Иди” – сказав. Батько відійшов кілька кроків, а той з автомата вистрілив у нього. Батько дійшов під паркан і впав. Дали нам знати. Ми прибігли. Тато ще дихав, але сходив з землі. А ті поїхали, ще по дорозі вбили хлопця, що рубав дрова. І чомусь вернулися. До нас сказали: „Усіх треба вистріляти. Ми вас усіх і вистріляємо”. Мужчина зі школи також прийшов, рвав волосся на голові й жалів його, тому що батько так йому поміг. Узяли ми батька додому, спорядили, завезли до церкви, а з церкви на цвинтар. Ніхто в село не знав, ким були вбивці батька. Вони говорили польською мовою. Приїхали й поїхали.

По якомусь часі прийшов від когось наказ, аби молодь і діти йшла під охорону до школи. Нас удома було семеро й мама. Мама кажуть: „То що, діти, робимо? Підете до школи, чи ні? Там мають охороняти, а тут можуть нас убити”. Я сказала так: „Не йдім ніхто, ми вас, мамо, кидати самих не будем. Сидім у купці разом усі, то як прийдуть і уб'ють, то уб'ють усіх і не будемо одні за другими плакати”. Так ми зробили. По дванадцятій годині почули ми стріли від школи. Ми ніде з дому не виходили. Люди не знали, що казати й нічого не казали, тому що боялися.

Настала й друга акція. Ходила група по хатах у селі. До нашої хати зайшов блондин з кулеметною стрічкою через груди. З ним ще один, одягнений у німецьку шинель. Я мала на собі татову блюзу. Він шарпнув і скинув її з мене. „Я бачу, що тут мешкають українці. Стріляти, стріляти, дім спалити” – сказав до того другого, а потім

до мене: „Іди принеси води, мені пити хочеться”. Пішли до стайні та стодоли, усе перешукали. Я принесла горнятко води й поставила на стіл. Вони прийшли. Той у шинелі почав блондина просити: „Пане „Кудлатий”, оставіть, мати ж і діти!”. „Кудлатий” постояв і сказав: „Добре”. І вийшов надвір. А той другий ще нам сказав: „Просіть за мене Господа, бо я вас врятував”.

Потім мама пішла у канцелярію по якийсь папір, а потім на Вигнанки, до одного поляка, що мав коней. Він приїхав возом. Мати просила його брати потім усе, що в нас є, навіть хай кілька разів приїде. А ми тепер узяли щось трохи їсти, сіли на віз та поїхали з ним до Сіняви. Їхала наша родина й тітка Квік з хлопцем. Усі на одному возі. Їхали ми серед жит, пшениці. У нас був чорнозем. З пшениць вийшли два озброєні поляки, на головах біло-червоні фуражки, це був знак убивць. Наказали стати. Мати показала документ, де було написано, що Марія Козелко не шкодила полякам. Вони хотіли взяти папір у руки, але мати сказали ні. „Стріляти” – сказав один бандит. „Я не дозволяю” – сказав той, хто нас віз. „Стріляти” – сказав бандит. „Я не дозволяю” – сказав поляк. „Стріляти” – сказав бандит, а наш поляк знову: „Я не дозволяю. Нікого не будете стріляти”. І бандити відійшли, а ми поїхали до Сіняви та Ярослава, де стояли вагони. Поїхали ми до Львова.

Zapisał Bogdan Huk

Ukraina, 2005 r.